



WWF

RAPOR

TR

2015



İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TÜRLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Katkıda Bulunanlar:

Bu raporun hazırlanmasına katkıda bulunan aşağıdaki isimlere teşekkür ederiz:

Andrea Weiss; Marielle Chaumien (WWF-Fransa); Mathilde Valingot (WWF-Fransa); Wendy Elliott (WWF-Uluslararası); Stephen Cornelius (WWF-İngiltere); Stephan Singer (WWF-Küresel İklim ve Enerji İnisiyatifi); Mandy Jean Woods (WWF-Küresel İklim ve Enerji İnisiyatifi); Richard Lee (WWF-Uluslararası).

WWF ile İklim ve Enerji Girişimi Hakkında

WWF'in misyonu, gezegenimizin doğal çevresinin bozulmasını durdurmak ve insanın doğayla uyum içinde yaşadığı bir geleceğin kurulmasına katkıda bulunmaktır. İklim ve Enerji Girişimi, WWF'in yenilenebilir ve sürdürülebilir enerji kaynaklarını teşvik ederek yeşil yatırımların payının artırılmasını sağlamaya çalışan ve özel sektörle işbirliği içinde düşük karbon uygulamalarını ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik ederek iklim değişikliğine karşı çalışan programıdır.

WWF-Türkiye

Büyük Postane Cad. No:19 Kat:5
Bahçekapı 34420- İstanbul
www.wwf.org.tr
www.panda.org/climateandenergy

Orijinal tasarım: Arthur Steen Horne Adamson

Uluslararası versiyon için tasarım: 1TightShip.co.za

Kapak Fotoğrafı: © naturepl.com / Anup Shah / WWF

Çeviri: Onur Akgül

Yayına Hazırlayan: Berivan Dural (WWF-Türkiye)

Katkıda Bulunanlar: Sedat Kalem, Ayşe Oruç, Özgür Gürbüz (WWF-Türkiye)

Yayınlama Detayları

Rapor ilk kez WWF-Fransa tarafından Ekim 2015'te yayınlanmıştır. Uluslararası versiyon, Kasım 2015'te WWF (Dünya Doğayı Koruma Vakfı, önceki ismi: Dünya Doğal Yaşamı Koruma Vakfı) tarafından Gland, İsviçre'de yayınlanmıştır. Bu yayının kısmi veya tamamen çoğaltılmış örneklerinde, yukarıda anılan isimler başlık ve telif hakkı sahibini belirtmek için kullanılmalıdır.

Tavsiye edilen alıntı:

WWF, 2015. İklim Değişikliğinin Türler Üzerindeki Etkisi

© Metin ve grafikler: 2015 WWF

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayın, eğitimsel veya diğer ticari olmayan amaçlarla, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni bulunmadan çoğaltılabilir. Bununla birlikte WWF, öncesinde yazılı bildirim ve uygun hak tanıma beyanı talep etmektedir. Bu yayının yeniden satış veya diğer ticari amaçlarla çoğaltılması, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmadan yapılamaz.

ISBN 978-605-9903-06-6

GİRİŞ

En son WWF Yaşayan Gezegen Raporu'nda (2014) ulaşılan sonuç tartışmasız: Dünya, biyoçeşitlilik konusunda kayda değer ve hızlı bir düşüş yaşıyor. 10 binden fazla omurgalı popülasyonunun (memeliler, kuşlar, balıklar, sürüngenler ve amfibiler) izlenmesi sonucunda, bu popülasyonlarda 1970 ve 2010 arasında yüzde 52 oranında düşüş gerçekleştiği belirlendi.

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği'nin (IUCN) tahminlerine göre, kuş türlerinin yüzde 35'i, amfibilerin (çift yaşamlılar) yüzde 52'si ve kayalık mercanlarının yüzde 72'si iklim değişikliğinin etkileri karşısında özellikle savunmasız kalacak.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), hazırladığı 5. Değerlendirme Raporu'nda, insan faaliyetleri sonucu gerçekleşen iklim değişikliğinin, insanların ekosistemler ve yaban hayat üzerindeki mevcut baskısını şiddetlendirdiğini ve böylece bizi altıncı bir soy tükenmesi olayına sürüklediğini doğruladı.

Somutlaştırmak gerekirse, olan biten çok çabuk gerçekleştiği için birçok bitki ve hayvanın uyum sağlayacak vakti yok. Tehdit altındaki türlerin çoğunun, düzensiz iklim koşullarından ciddi derecede etkilenmiş ve biyolojileri (diğer bir deyişle; ekolojik, davranışsal, psikolojik ve genetik karakterleri) sebebiyle de çevresel etkilere daha hassas hale gelmiş bölgelerde yaşaması durumu daha da kötüleştiriyor.

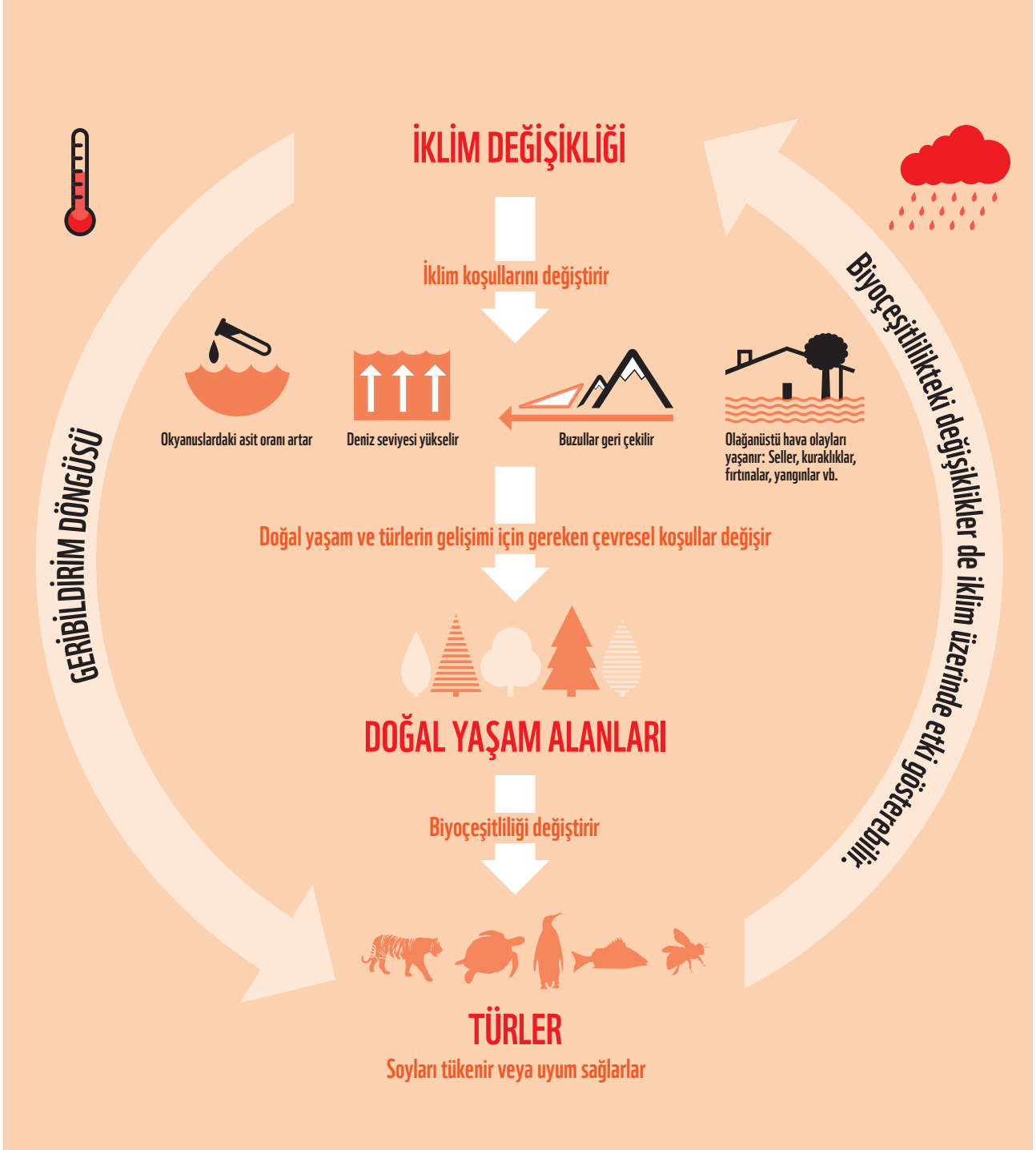
Bu neden bu kadar önemli? Doğadaki kaplanların, fillerin ya da gergedanların neslinin bir kaç yıl içinde tükenmesi bizi neden ilgilendirsin?

Sık sık sorulan bu soru, kara ve deniz ekosistemlerinin yaşamı destekleme işlevlerinde biyoçeşitliliğin oynadığı rolü tam anlayamadığımızı gösteriyor. Karbon, oksijen, ve azot döngüsünü sağlayan toprak mikro organizmalarının, karbondioksitin emilmesinde emeği geçen diğer mikro deniz organizmalarının, suları arıtıp temizleyen tarım alanları ve ormanların veya müthiş bir polen taşıma görevini yerine getiren böceklerin muazzam rolünü hesaba katmalıyız. Kaplan ve fil gibi ikonik hayvanların ortadan kayboluşlarının ardında, çevrelerinde yaşanan şiddetli değişiklikler yatıyor. Bu hayvanların bugün karşı karşıya bulundukları durum aslında insanı ileride çok daha derinden etkileyecek bazı olağanüstü gelişmelerin ilk sinyalleri.

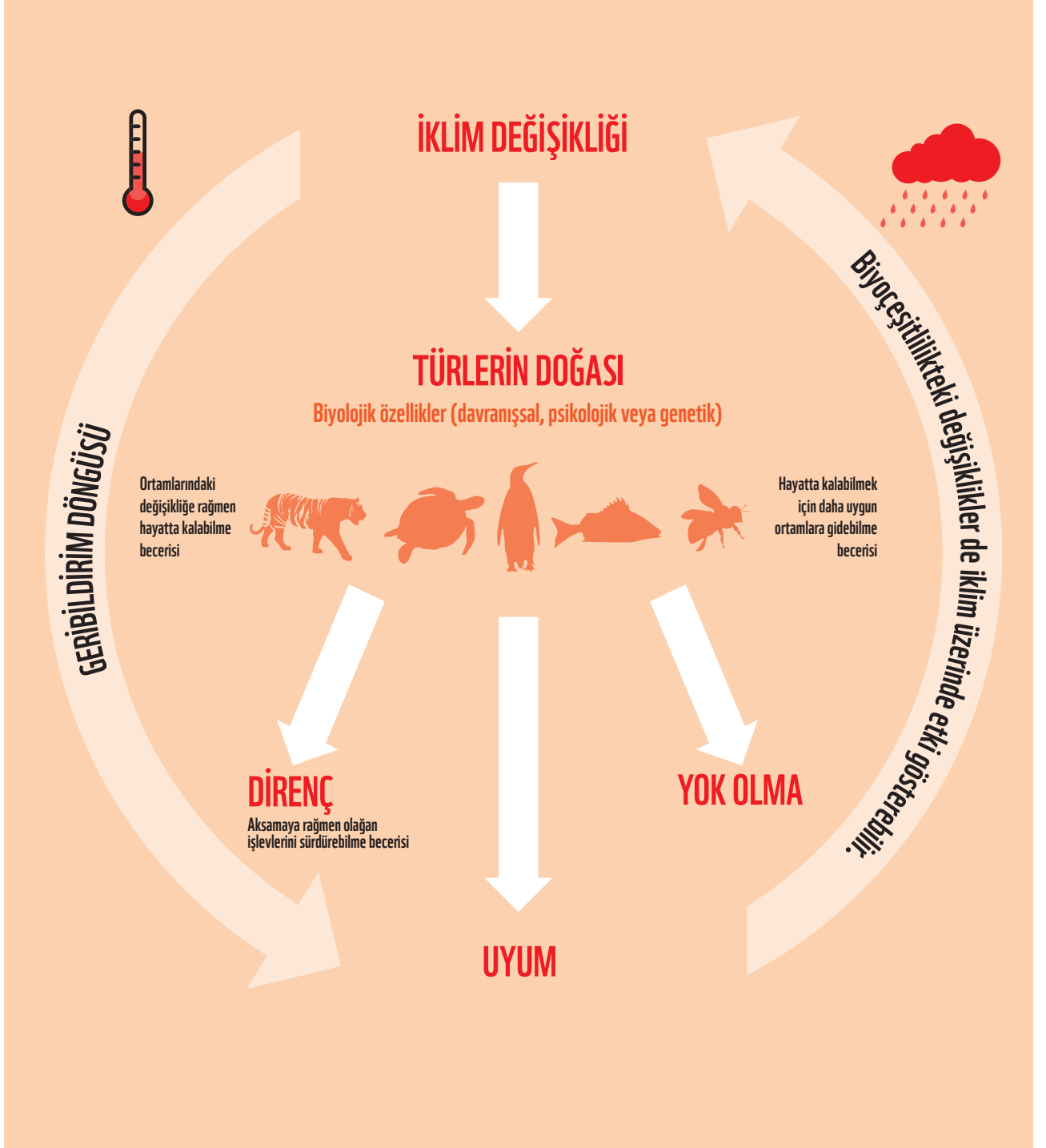
Bu rapor kimi ilgilendiriyor? En çok kim etkilenecek?

İklim değişikliğinin tüm türlere etkisine dair kapsamlı bir değerlendirme sunmak imkansız olduğu için bunu WWF'in öncelikli kabul ettiği bazı simgesel türler ile kamuoyunun daha az ilgisini çeken ancak gezegenin ekolojik dengesi için hayati öneme sahip diğer türler aracılığıyla resmetmeyi tercih ettik.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TÜRLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ NEDİR?

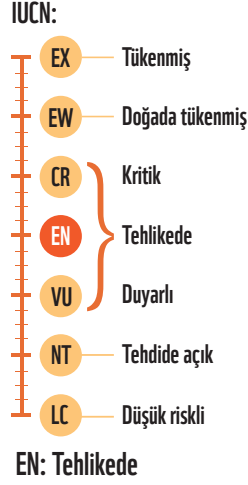


TÜRLER İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE NASIL YANIT VERİR?



PANDA

© NATUREPL.COM / EDWIN GIESBERS / WWF



Bilimsel ismi:

Ailuropoda melanoleuca

Yaygın ismi: Panda

Alem : Hayvanlar (*Animalia*)

Sınıf: Memeliler (*Mammalia*)

Takım: Etçiller (*Carnivora*)

Ailes: Ayıgiller (*Ursidae*)

Cins : Panda (*Ailuropoda*)

CITES Sözleşmesi Ek I listesinde yer almaktadır.

(CITES: Nesli Tehlike Altındaki Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme)

YAYILIŞ

Çin (Üç eyaletteki altı dağlık bölgede).

POPÜLASYON

Tahmini 1864 birey.

ÖZELLİKLER

Büyük ve yuvarlak bir kafası, dik ve yarık biçimli kedidekine benzer gözbebekleri (diğer ayların çoğu yuvarlak gözbebeklerine sahiptir) vardır. Kalın ve çoğunlukla beyaz bir kürkü, siyah kulakları ve ayakları olup, yaşadığı yüksek rakımlı bölgelerin soğuşuna karşı gözler etrafında tüyler vardır. Özellikle bambuları kavramak için kullandığı 'işlevsiz başparmağı' ile birlikte altı parmağa sahiptir.

- Boy: 1,2–1,5 metre.
- Ağırlık: Erkekler 75-160 kg / dişiler 65-130 kg.

AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLER

Esaret altındayken üremede kayda değer zorluk yaşar. Yiyeceğe erişimi kolay olduğu sürece erkek az çaba harcar, üreme konusunda bile bu tavrı değişmez.

BESLENME

Pandaların yiyeceklerinin yüzde 99'u bitkilerden oluşur. Günde 20 kiloya kadar bitki yiyebilirler ve bunların neredeyse tamamı bambudur. Zaman zaman başka bitkilerle ve çok nadir de olsa etle (hayvan leşi gibi) beslenir.

TEHDİTLER

- Ormansızlaşma, pandayı ana besin kaynağı bambu ormanlarından mahrum bırakan ormancılık faaliyetleri türün karşı karşıya bulunduğu en önemli tehditlerdir. Pandanın yaşam alanlarının insan eliyle bozulması; ot toplama, ağaç kesimi ve bazı bölgelerdeki habitat bozulmasına yol açan tarım faaliyetleri gibi eylemleri içerir.
- Yaşam alanlarının parçalanması pandaların küçük gruplara (33 alt popülasyonun 24'ü, 30 civarında veya daha az pandaya sahip) bölünmesine yol açıyor. Yol ve diğer altyapı inşaatları yaşam alanlarının yok olmasına ve parçalanmasının hızlanmasına neden oluyor. Turizm tesislerinin inşa edilmesi ve ormandaki turist sayısının hızlı artışı da pandaları ve yaşam alanlarını ciddi derecede rahatsız ediyor.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Panda, hem temel besin kaynağı hem de doğal yaşam alanı bambu ormanlarının değişen iklim koşullarına uyum sağlamak üzere yer değiştirmesi nedeniyle iklim değişikliğinin tehdidi altında. Panda popülasyonlarının halihazırdaki parçalanmış yapısı dikkate alındığında bu sorunun önemi daha iyi anlaşıyor.

Bambu, diğer bitkilere göre çok özel bir üreme döngüsüne sahip. Sadece 15-120 yıllık bir dönem içinde çiçeklenip üreyebildiği için (türüne bağlı olarak) iklimdeki değişikliklere çok yavaş uyum sağlayabiliyor.

Araştırmacılar, iklim değişikliği ilerledikçe panda yaşam alanlarındaki bazı bambu türlerinin yok olabileceğini öne sürüyor. Bazı bambu türleri iklimsel açıdan elverişli yeni ortamlara yerleşebilecekken bazı türler dikkate değer bir habitat kaybı yaşayabilir. Bambu ormanlarında ve çeşitliliğinde öngörülen bu gerileme, pandalar için besine erişimde ciddi bir engel oluşturacak.

Etkiler yerine göre çok büyük değişiklikler gösterebilir – Çin'deki Qinling, Daxiangling and Qionglaişan dağlarındaki bambu ormanlarının büyüklüğünde ve çeşitliliğinde azalma çok şiddetli olabilecekken; kuzeybatıdaki Minshan ve Liangshan dağlarında orman varlığı artabilir. Bu durum, pandaların korunmasına yönelik planlamalarda iklim değişikliğinin, panda için kritik olan bambu ormanları üzerindeki potansiyel etkisinin öngörülmesi ve çalışmalara dahil edilmesi gerektiğine işaret ediyor.



WWF NE YAPIYOR?

Sichuan, Gansu ve Shaanxi eyaletlerindeki toplam altı doğal alanda çalışıyoruz.

- Yaşam alanlarının yalıtılmış parçalarını birleştirmek ve yolların etkisini hafifletmek için yeşil koridorlar oluşturuyor.
- Hem korunan alanlar hem de işletme ormanlarındaki yönetim kapasitesini artırıyor.
- Koruma politikaları ile sosyo-ekonomik faydayı dengeleyen sürdürülebilir kalkınma fırsatlarını yöre halkı için destekliyor.
- Turizmin, pandanın doğal yaşam alanları üzerindeki etkisini en aza indirmek için sürdürülebilir turizmi teşvik ediyor.

WWF, küresel ortalama yüzey sıcaklığının yüzyıl sonunda 1,5 derece artmasını durdurmak amacıyla, tüm dünyada sera gazı emisyonlarını azaltmak için mücadele ediyor. 1,5 derece birçok ekosistem ve savunmasız bitki/hayvan topluluğu için hayatta kalma eşiği anlamına geliyor. WWF, bu yüzyılın ortasına kadar “yüzde 100 yenilenebilir enerjiye geçiş”i ve bununla birlikte enerji verimliliğini destekliyor. Sürdürülebilir olmayan arazi kullanımı ve ormansızlaşmanın durdurulması çağrısında bulunuyor.

KUTUP AYISI

© NATUREPL.COM / ANDY ROUSE / WWF



IUCN:	
EX	Tükenmiş
EW	Doğada tükenmiş
CR	Kritik
EN	Tehlikede
VU	Duyarlı
NT	Tehlide açık
LC	Düşük riskli
VU:	Duyarlı

Bilimsel ismi :

Ursus maritimus

Yaygın ismi: Kutup ayısı

Alem: Hayvanlar (*Animalia*)

Sınıf: Memeliler (*Mammalia*)

Takım: Etçiller (*Carnivora*)

Aile: Ayıgiller (*Ursidae*)

Cins: Ayı (*Ursus*)

CITES Sözleşmesi Ek II listesinde yer almaktadır.

(CITES: Nesli Tehlike Altındaki Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme)

YAYILIŞ

Kuzey Kutup Bölgesi'ndeki sabit buz kütlelerinin güney sınırı üzerindeki buzlarla kaplı denizler ve kıyı hattı.

POPÜLASYON

20–25 bin birey.

ÖZELLİKLER

Kendi besin piramidinin en üstünde bulunan en büyük karasal etçil memelidir. Soğuktan onu koruyan kalın bir yağ tabakasına ve kürke sahiptir.

- Boy: Erkekler 3-3,5 metre / dişiler 1,8–2,1 metre.
- Ağırlık: Erkekler ortalama 410 kg / dişiler ortalama 320 kg.

AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLER

Yüzmek için perdeli ayakları, avlanırken buz deliklerine sığabilecek ölçüde küçük bir kafası, güneş ışığını emmek için beyaz kürk altında siyah derisi, kar veya buz altında saklanan fokların kokusunu almak içinse kuvvetli bir koku alma duyusu vardır.

BESLENME

Kutup ayılarının küresel dağılımı, besin kaynaklarının büyük bir bölümünü sağlayan ve buza bağlı yaşayan foklarınkiyle benzer. Tüm ayıların en etçilidir. Foklar dışında balık, mors ve balinayla da beslenebilir.

TEHDİTLER

- İklim değişikliği kutup ayılarına yönelik en önemli tehdit. Kutup ayılarının deniz buzundan oluşan yaşam alanları eriyor ve buz örtüsünün küçülmesi, kalan buzun da çok incilmesi sebebiyle avlarının sayısı sürekli azalıyor.
- Deniz buzunun çekilmesi kutup ayılarının karada daha çok vakit geçirmesine neden olabilir. Bu da hem kutup ayılarının hem de insanların hayatına mal olabilecek hayvan-insan çatışmasına yol açabilir.
- Kutup ayısının diyetindeki diğer türlerin bünyesinde depolanan civa gibi kirleticiler ayının yağ dokusunda birikerek doğum kusurlarına sebep olabilir ve merkezi sinir sistemine zarar verebilir.
- Özellikle petrol ve gaz arama çalışmaları gibi yeni ekonomik gelişmeler kutup ayılarına rahatsızlık verebilir, insan-hayvan çatışmasını artırabilir ve petrol sızıntısı riskini artırır.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Kutup ayları iklim değişikliğinin tehdidi altında. Kuzey Kutup Bölgesi (Arktik), küresel ortalamanın yaklaşık iki katı hızla ısınıyor, bu da deniz buzunun erimesi ve kalan buz örtüsünün incilmesiyle birlikte kutup aylarının yaşam alanlarını küçültüyor. Kutup ayları, buz üstünde dinlenen ve yavrulayan fokları avlamakta uzmanlaştığı için azalan deniz buzu, av döneminin kısalması ve sonuç olarak kutup aylarının daha uzun süre beslenmeye ara vermesi anlamına geliyor.

Rüzgar ve akıntıların etkisiyle incelmış buzun sürüklenmesi, kutup aylarının tanımadıkları bölgelere taşınmasına sebep olabileceği gibi, onları yüzen bir buz kütlesi bulmak için açık denizde uzun süre yüzmeye, ya da kuru toprağa dönmeye zorlayabilir. Deniz buzu kaybının artmasıyla kutup aylarının boğulma riskinin de artması bekleniyor. Hayvanların yiyecek arayışlarında insanların yerleşim alanlarına daha da yaklaşması ise, iki taraf arasında çatışma ihtimalini artırıyor.

Kutup ayısı yavruları da deniz buzunun erken kırılması tehdidiyle karşı karşıya. Anneler yavrularıyla birlikte yuvalarından çıktığında, ana besin kaynakları fokları bulabilmek için onların bulunduğu buz kütlelerine erişmeye ihtiyaç duyar. Kutup aylarının ana besin kaynağı fokların yaşam döngüsü de deniz buzunun erimesiyle ağır bir darbe aldı. Kutup aylarının beslendiği türlerin hiç biri fok kadar kalori vermez.

Yağış rejimlerindeki değişiklikler, yuvalarının tavanının anne ve yavrular çıkmadan çökmesine neden olup onları sert doğa koşullarına ve yırtıcılara maruz bırakabilir.

Amerika Birleşik Devletleri Jeolojik Araştırmalar Kurumu'nun (USGS) gerçekleştirdiği bir çalışma, deniz buzunun azalması böyle devam ederse, kutup aylarının ideal yaz habitatları yüzeyinin, 21. yüzyılın ortasına gelindiğinde yüzde 42 oranında daralacağını ortaya koyuyor. Bazı bilim insanları, deniz üzerindeki buz kaybindan dolayı, bu yüzyılın ortasında küresel kutup ayısı popülasyonunun, mevcut sayının üçte ikisine gerileyebileceğini öngörüyor. Kutup aylarının ve tüm Kuzey Kutbu Bölgesi deniz buzu ekosisteminin güvenliğini sağlamak için alınacak başlıca önlem, fosil yakıtlardan kaynaklanan sera gazı emisyonlarını durdurmak. Bunun için, küresel ölçekte ciddi önlemler alınması gerekiyor.



WWF NE YAPIYOR?

- Hükümetlerin ve şirketlerin sera gazı emisyonlarını azaltmak için iddialı ve acil kararlar almasını, yenilenebilir enerji kaynaklarına geçmesini ve enerji verimliliğini desteklemesini savunuyor.
- Kutup ayları için önemli yaşam alanlarını tespit edip, koruma altına alınmasını sağlıyor (yuvalar, beslenme bölgeleri ve göç yolları gibi). Bu yaşam alanlarının korunması için hükümetleri ve ilgili sektörleri yeni petrol ve gaz aramalarını Kuzey Kutup Bölgesi'nden uzak tutmak ve endüstrinin verdiği zararı en aza indirmek için teşvik ediyor.
- Kutup aylarının korunması ve daha iyi yönetimi için çeşitli araştırma projelerini destekliyor.

- Sürdürülebilir kalkınma için fırsatlar yaratarak insan-hayvan çatışmalarını engellemek amacıyla yöre halkıyla işbirliği yapıyor.

WWF, küresel ortalama yüzey sıcaklığının yüzyıl sonunda 1,5 derece artmasını durdurmak amacıyla, tüm dünyada sera gazı emisyonlarını azaltmak için mücadele ediyor. 1,5 derece birçok ekosistem ve savunmasız bitki/hayvan topluluğu için hayatta kalma eşiği anlamına geliyor. WWF, bu yüzyılın ortasına kadar "yüzde 100 yenilenebilir enerjiye geçiş"i ve bununla birlikte enerji verimliliğini destekliyor. Sürdürülebilir olmayan arazi kullanımı ve ormansızlaşmanın durdurulması çağrısında bulunuyor.

SUMATRA ORANGUTANI

© NATUREPL.COM / ANUP SHAH / WWF



IUCN:

- EX — Tükenmiş
- EW — Doğada tükenmiş
- CR — Kritik
- EN — Tehlikede
- VU — Duyarlı
- NT — Tehdide açık
- LC — Düşük riskli

CR: Kritik

Bilimsel ismi : *Pongo abelii*

Yaygın ismi: Sumatra orangutanı

Alem: Hayvanlar (*Animalia*)

Sınıf: Memeliler (*Mammalia*)

Takım: Primatlar (*Primates*)

Aile: Büyük insansı maymunlar (*Hominidae*)

Cins: Orangutan (*Pongo*)

CITES Sözleşmesi Ek I listesinde yer almaktadır.

(CITES: Nesli Tehlike Altındaki Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme)

YAYILIŞ

Endonezya'nın Sumatra Adası'nın alçak rakımdaki bazı tropikal ormanlar (500–1000 metre arasında).

POPÜLASYON

6.624 birey.

ÖZELLİKLER

Parlak gözleri, neredeyse bir insanı andıran yüzü ve büyük bir ifade çeşitliliği vardır. Kırmızıya çalan bir kürke ve ağaçlardaki hayatını destekleyecek şekilde kavramaya uygun el ve ayaklara sahiptir. Ağaçlarda hareket ederken kavrayışını sürdürebilen uzun, dirençli ve esnek parmakları vardır.

- Boy: 1,25–1,5 metre.
- Ağırlık: Erkekler 45–100 kg / dişiler 35–50 kg.

AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLER

Her akşam yaprak ve dalları kullanarak yuvasını birkaç dakikada baştan yapar. Olağanüstü zekidir, eşeleyerek yemek ararken işine yarayacak araçlar/aletler kullanır.

BESLENME

Durian, jak meyvesi (Güney ve Güneydoğu Asya'ya özgü, irice bir meyve), mango, mangostan, liçi (Çin'in güneyinde yetişen bir meyve) ve incir gibi meyvelerle beslenir. Meyvecildir ama yaprak, sarmaşık, genç bitki filizleri ve küçük hayvanları (termit, karınca, kuş yuvası) da yer.

TEHDİTLER

- Özellikle ormanlarda sürdürülebilir olmayan ve/veya yasa dışı ağaç kesimi, yol yapımı ve madencilik faaliyetleri orangutanların yaşam alanlarını tehdit ediyor. Hatta orangutanların karşı karşıya olduğu en büyük tehdit yaşam alanlarının tarımsal üretim için (özellikle palmiye yağı) parçalanması ve yok edilmesi.
- İnsanlarla çatışma da Sumatra orangutanlarının karşılaştığı sorunlardan biri. Orangutanların orman çevresinde yaşayan yerel halka ait meyveleri yeme girişiminde bulunması onları insanlarla karşı karşıya getirebilir. Küçük orangutanların evcil hayvan ticaretinde yasa dışı kullanımı da bir başka sorun.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İklim değışikliği, Endonezya'daki ormanların üzerinde ek bir baskı yaratıyor ve orangutanların hayatını tehlikeye atıyor. İklim değışikliği, takımadalar bölgesinin büyük bölümünde çok daha şiddetli yağışları tetikleyebilir. Bu durum sel ve toprak kayması riskini arttırıyor. İklim modelleri, 2025 itibarıyla yıllık yağışların ciddi miktarda artacağını öne sürüyor. Ormanlar üzerindeki doğrudan, olumsuz etkisine ek olarak, bu ağır yağış muhtemelen orangutanlarca tercih edilen bitkilerin üreme döngüsünü ve büyüme hızını etkileyecek. Erişilebilir besin miktarının düşme olasılığı yüksek ve bu da dışı orangutanların üreme kapasitesini tehdit edecek.

İklim değışikliğinin şiddetli kuraklıklara yol açma ihtimali de var. Büyük maymunların yaşam alanlarını etkileyen orman yangınları, kuraklık sebebiyle artış gösterebilir. 1997'de Kalimantan'ı (Borneo Adası'nın Endonezya kısmı) mahveden orman yangınları buna örnek verilebilir. Yangın, milyonlarca hektar ormanın duman olmasına ve bölgede yaşayan bir çok orangutanının da ölümüne sebep oldu. Yavaş hareket eden orangutanlar her orman yangınında büyük kayıp veriyor.

İklim değışikliği orangutanların yaşam alanlarının bozulmasına sebep olurken, ormansızlaşma sonucu artan karbondioksit emisyonlarının iklim değışikliğine katkıda bulunması da dikkat edilmesi gereken bir konu.



WWF NE YAPIYOR?

- Korunan alanlar ile orman alanlarında, yaban hayat koridorlarını içeren doğru yönetim uygulamalarını hayata geçirerek Sumatra orangutanlarının yaşam alanlarının korunmasını sağlamaya gayret ediyor.
- Orman Yönetim Konseyi (FSC) ve Sürdürülebilir Palmiye Yağı Birliği Yuvarlak Masası (RSPO) gibi sertifika programları aracılığıyla sürdürülebilir orman yönetimi ve tarım üretimini teşvik etmeye ve bu yolla doğal yaşam alanlarını koruyarak maymunlarla insanlar arasındaki çatışmaları engellemeye çalışıyor.
- Orangutanların yaşam alanlarına yakın bölgelerde yaşayan yöre halkının geçim kaynaklarını iyileştiriyor.

- Canlı hayvan ticareti ve orangutanlardan yapılan ürünlerle ilgili kısıtlamaların geliştirilmesi konusunda hükümetlere yardım etmek için TRAFFIC (küresel yaban hayat ticareti takip ağı) ile birlikte hayvan ticaretini ortadan kaldırmak için çalışıyor.

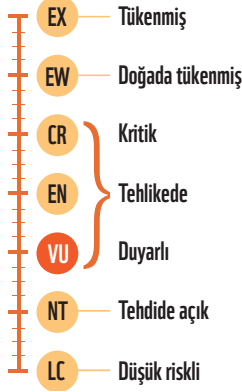
WWF, küresel ortalama yüzey sıcaklığının yüzyıl sonunda 1,5 derece artmasını durdurmak amacıyla, tüm dünyada sera gazı emisyonlarını azaltmak için mücadele ediyor. 1,5 derece birçok ekosistem ve savunmasız bitki/hayvan topluluğu için hayatta kalma eşiğı anlamına geliyor. WWF, bu yüzyılın ortasına kadar "yüzde 100 yenilenebilir enerjiye geçiş"i ve bununla birlikte enerji verimliliğini destekliyor. Sürdürülebilir olmayan arazi kullanımı ve ormansızlaşmanın durdurulması çağrısında bulunuyor.

AFRİKA FİLİ

© NATUREPL.COM / JEFF VANUGA / WWF



IUCN:



VU: Duyarlı

Bilimsel ismi:

Loxodonta africana

Yaygın ismi: Afrika fili

Alem: Hayvanlar (*Animalia*)

Sınıf: Memeliler (*Mammalia*)

Takım: Hortumlu memeliler (*Proboscidae*)

Aile: Filgiller (*Elephantidae*)

Cins: Fil (*Loxodonta*)

CITES Sözleşmesi Ek II listesinde bulunan Botsvana, Namibya, Zimbabve ve Güney Afrika popülasyonları hariç CITES'in Ek II listesinde yer almaktadır.

(CITES: Nesli Tehlike Altındaki Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme)

YAYILIŞ

Filler batı, orta, doğu ve güney Afrika'daki tropikal ormanlarda, savanlarda ve yine aynı kıtanın Sahil Kuşağı'nda (tropikal otlak ve çayırlıkların bulunduğu bazı yarı kurak stepler) bölgelerinde görülür.

POPÜLASYON

470.000 birey.

ÖZELLİKLER

Fil, en büyük kara hayvanıdır. Dev cüssesi, çok büyük kulakları, çok uzun dişleri hemen göze çarpar. Hem nesnelere ve yiyeceklere dokunmak, onları kavramak için hem de birbirlerini selamlamak, tehdit etmek ve okşamak için kullandıkları görkemli bir hortumları vardır. Bir filin hortumu bir ağacı yerinden sökebilecek kadar kuvvetli ama aynı zamanda yerden bezelye boyutunda bir meyveyi alabilecek kadar da hassastır.

- Boy: 3,3 metreden uzun.
- Ağırlık: En fazla 7,5 ton.

AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLER

Özellikle suda ve çamurda banyo yapmayı severler. Tehlike altında olmadığı sürece 48 saatten fazla susuz kalamaz. Derisindeki parazitleri yok etmek ve ter bezleri bulunmayan vücudunu serinletmek için çamura ihtiyaç duyar (çamur, terin işlevini görür).

BESLENME

Sıkı bir otçudur, sadece ve sadece bitkilerle beslenir. Besin tercihleri göç ettiği bölgelere (ekvatorial ormanlardan yarı çorak alanlara) ve yılın zamanına (kuru iklimlerden tropikal yağmur mevsimlerine) göre değişim gösterir.

TEHDİTLER

- Fildişi talebi. Özellikle Asya kaynaklı talep kaçak avlanmayı arttırdığı için fillerin karşı karşıya kaldığı en büyük tehdittir.
- Altyapı projeleri (barajlar, yollar, maden ocakları ve diğer sanayi tesisleri) ve tarım kaynaklı yaşam alanı kaybı fillerin hayatta kalma şanslarını önemli ölçüde azaltır.
- Fillerin doğal yaşam alanlarının tarım alanına dönüştürülmesiyle, insanlar ve filler arasındaki çatışma da artıyor.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Dördüncü Değerlendirme Raporu'na göre, 2080 itibarıyla, Afrika kıtasındaki kurak ve yarı kurak bölgeler yüzde 5 ila yüzde 8 arasında genişleyecek ve kurak dönemlerin yoğunluğu ile sıklığı artacak. Bu durum, bazı bölgelerde yaprak dökmeyen ağaçların yok olmasına ve onun yerine yaprak döken ağaçların ve sıcağa dirençli otların ciddi miktarda artmasına neden olabilir.

Bitki örtüsünün değişimi su kaynaklarının akışını ve hacmini; böylece de ekosistemin yapısını ve işleyişini etkileyebilir. Fauna ve floranın coğrafi dağılımındaki değişiklikler, su kaynaklarının üzerindeki baskıyı büyütebilir. Bol tatlı suya ihtiyacı olan filin, günlük faaliyetleri, üremesi ve göçleri bu baskıdan etkilenebilir. Erişilebilir su ve besin miktarının azalmasıyla, insan ile yabani hayvanlar arasında kıt kaynaklar üzerinde yaşanan rekabet de artış gösterebilir. Sonuç olarak, insan ile fil arasındaki çatışmanın artma olasılığının yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Fil göçlerinin yağışlar ve bitki örtüsündeki mevsimsel değişikliklere bağlı olduğu dikkate alınacak olursa, türün genel dağılımının bozulmasıyla birlikte sürülerin hareket hızları da değişecektir. Tarımsal faaliyetler ve altyapı çalışmaları da fil popülasyonlarının daha uygun habitatlara hareketini engelleyen diğer faktörler.

Fillerin yüksek uyum kapasitesine rağmen, bu kapasitenin doğal ortamlarını etkileyecek boyuttaki değişikliklerle başa çıkmakta yeterli olup olmayacağı bilinemez.



WWF NE YAPIYOR?

- Fillerin yaşam alanlarının sürdürülebilir yönetimini, yeni koruma alanlarının oluşturulmasını ve varolan korunan alanların yönetiminin geliştirilmesini sağlayarak fillerin yaşam alanlarını korumaya çalışıyor.
- Erken uyarı sistemleri, çitler, fillere mevsimsel hareketleri için fırsat tanıyan doğru arazi kullanımı ve çiftliklerden uzak tutmak için zararsız, biber veya tütün temelli caydırıcıların kullanımı gibi modern yöntemleri kullanma konusunda yaban hayat yöneticilerini ve yöre halkını eğiterek insanlar ile hayvanlar arasındaki çatışmayı azaltıyor.
- Yasa dışı avcılıkla mücadele eden devriyeleri/korucuları eğitiyor, ekipmanlarının finansmanına katkıda bulunuyor ve hükümetlere etkili ulusal ve uluslararası koruma stratejilerinin hazırlanmasında destek veriyor.

- Yasa dışı fildişi talebini azaltmak ve TRAFFIC işbirliği ile yasa dışı fildişi ticaretine karşı yaptırım çabalarını geliştirmek için çalışıyor.

WWF, küresel ortalama yüzey sıcaklığının yüzyıl sonunda 1,5 derece artmasını durdurmak amacıyla, tüm dünyada sera gazı emisyonlarını azaltmak için mücadele ediyor. 1,5 derece birçok ekosistem ve savunmasız bitki/hayvan topluluğu için hayatta kalma eşiği anlamına geliyor. WWF, bu yüzyılın ortasına kadar “yüzde 100 yenilenebilir enerjiye geçiş”i ve bununla birlikte enerji verimliliğini destekliyor. Sürdürülebilir olmayan arazi kullanımı ve ormansızlaşmanın durdurulması çağrısında bulunuyor.

MAVİ BALİNA

© NATUREPL.COM / DAVID FLEETHAM / WWF



IUCN:	
EX	Tükenmiş
EW	Doğada tükenmiş
CR	Kritik
EN	Tehlikede
VU	Duyarlı
NT	Tehdide açık
LC	Düşük riskli
EN	Tehlikede

Bilimsel ismi : *Balaenoptera musculus*

Yaygın ismi: Mavi balina

Alem: Hayvanlar (*Animalia*)

Sınıf: Memeliler (*Mammalia*)

Takım: Balinalar (*Cetartiodactyla*)

Aile: Oluklu balinagiller (*Balaenopteridae*)

Cins: *Balaenoptera*

CITES Sözleşmesi Ek I listesinde yer almaktadır.

(CITES: Nesli Tehlike Altındaki Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme)

YAYILIŞ

Kuzey Kutup Bölgesi, Akdeniz, Okhotsk ve Bering Denizi hariç dünyanın tüm okyanuslarında yaşar.

POPÜLASYON

10.000 ile 24.000 birey.

ÖZELLİKLER

Dünyada yaşayan- en büyük hayvandır. Vücudunun üst kısmı mavi-gri alt kısmı beyaz renktedir. Dişleri yoktur, onun yerine filtre görevi gören balina çubuğuna sahiptir.

- Boy: 25–35 metre.
- Ağırlık: 100–190 ton.

AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLER

Yazı havanın daha serin olduğu ve krilin bol olduğu yüksek enlemlerde geçirir. Kışınsa üremek ve doğum yapmak için alçak enlemlerdeki daha sıcak sulara göç eder.

BESLENME

Etçidir. Kril ve diğer kabuklularla beslenir.

TEHDİTLER

- Kirlilik balinaları olumsuz yönde etkiler. Balinaların vücudunda poliklorobifenil (PCB) birikimi şeklinde sonuçlanan kimyasal kirlilikle, bu hayvanların çıkardığı sesleri maskeleyerek üremeleri için vazgeçilmez olan iletişimi aksatan sismik araştırmaların ve askeri deniz radarlarının yarattığı gürültü kirliliği başlıca tehditler arasında yer alır.
- Özellikle kıyı alanlarında, nakliye gemileriyle çarpışma ve balık avlama ekipmanlarına dolanma balinalar için önemli bir tehlike kaynağı.
- Kriilin aşırı avlanması da besin kaynaklarına yönelik bir tehdit.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Mavi balinanın Antarktika Okyanusu'ndaki yaşam alanı, iklim değişikliğinin besinleri üzerindeki etkilerinden dolayı değişime uğruyor. Bu durum mavi balina popülasyonu üzerinde ciddi bir olumsuz etki yaratabilir.

Küresel iklim değişikliği ve atmosferdeki karbondioksit miktarının artması (fosil yakıt kullanımı) nedeniyle okyanus sularının asitlenmesi, kril popülasyonunu (mavi balinanın temel besini) etkileyebilir.

İklim değişikliği nedeniyle dünya üzerindeki önemli balina yaşam alanlarının da güneye kayacağı öngörülmüyor. Kritik alanlar; suyun derinlerden yüzeye doğru hareket ederek planktonun büyümesine yardımcı olan ve balinaların beslendiği türlerin popülasyonunu da destekleyen büyük miktarda besin maddesini beraberinde getiren farklı su kütleleri arasındaki sınırlardır. Mavi balinalar, senenin kalan zamanında yaşamlarını sürdürebilmek için depolama yaptıkları bu besince zengin alanlara ulaşmak için fazladan 200–500 km kadar daha güneye göç etmek zorunda kalabilir. Bu uzayan göç rotaları, göç için harcadıkları enerji miktarını artırabilir ve ana beslenme sezonunun süresini kısaltabilir. Kritik alanlar güneye doğru hareket ettikçe birbirlerine de yaklaşacak; bu da toplam erişilebilir besin arama alanlarının azalmasına sebep olacak.

Son olarak, atmosferde artan karbondioksit konsantrasyonu okyanuslar tarafından da daha fazla miktarda emilecek. Bu, şimdiden okyanusların asitlenmesine sebep oluyor. Asitlenme, krilleri etkilediği için balina popülasyonları üzerinde de ciddi etki yaratabilir.



WWF NE YAPIYOR?

- Gemi darbelerini azaltmak, okyanuslardaki gürültü ve deniz kirliliğinin önlenmesine dair çabaları güçlendirmek için Uluslararası Balina Avcılığı Komisyonu'nda (IWC) balina koruma gündemi oluşturmak için çalışıyor.
- Balina habitatlarında besin arama ve büyüme bölgelerini korumak amacıyla WWF-Şili'nin Şili Corcovado'da teşvik ettiği Deniz Koruma Alanı (DKA) ağı gibi koruma bölgelerinin oluşturulması için lobi çalışmaları gerçekleştiriyor. 2014'te, toplam 120 bin hektara ulaşan üç deniz koruma alanı hükümet tarafından onaylandı.
- Balinalarla ilgili bilgi üretimini arttırmak onların daha etkili bir şekilde korunmasına yardımcı olmak için memeli deniz hayvanlarının izlenmesini amaçlayan bilimsel çalışmalar yürütüyor.

- Denizi kullananları, özellikle de balina gözlemi yapan insanları, balinalara ve doğal yaşam alanlarına saygı gösterme konusunda duyarlı kılmak için bilgilendirme kampanyaları düzenliyor.

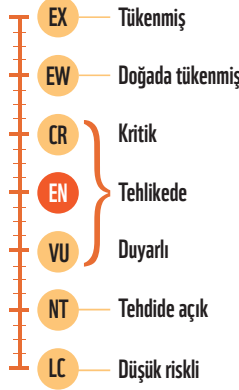
WWF, küresel ortalama yüzey sıcaklığının yüzyıl sonunda 1,5 derece artmasını durdurmak amacıyla, tüm dünyada sera gazı emisyonlarını azaltmak için mücadele ediyor. 1,5 derece birçok ekosistem ve savunmasız bitki/hayvan topluluğu için hayatta kalma eşiği anlamına geliyor. WWF, bu yüzyılın ortasına kadar “yüzde 100 yenilenebilir enerjiye geçiş”i ve bununla birlikte enerji verimliliğini destekliyor. Sürdürülebilir olmayan arazi kullanımı ve ormansızlaşmanın durdurulması çağrısında bulunuyor.

YEŞİL DENİZ KAPLUMBAĞASI

© JURGEN FREUND / WWF



IUCN:



EN : Tehlikede

Akdeniz popülasyonu CR: Kritik

Bilimsel ismi: *Chelonia mydas*

Yaygın ismi: Yeşil deniz kaplumbağası

Alem: Hayvanlar (*Animalia*)

Sınıf: Sürüngenler (*Reptilia*)

Takım: Kaplumbağalar (*Testudines*)

Aile: *Chelonidae*

Cins: *Chelonia*

CITES Sözleşmesi Ek I listesinde yer almaktadır.

(CITES: Nesli Tehlike Altındaki Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme)

YAYILIŞ

Tüm okyanusların tropik sularında ve bazı subtropikal (dönencealtı) sularda.

Yeşil deniz kaplumbağası (*Chelonia mydas*) için Akdeniz'deki başlıca yuvalama bölgeleri Türkiye, Kıbrıs, Mısır, Lübnan ve İsrail'dir. Farklı bilimsel çalışmalar, tüm Akdeniz'de *Chelonia mydas* yuvalarının 115-580 (Kasperek ve ark., 2001) ya da 339-360 (Broderick ve ark., 2002) birey tarafından yapıldığını tahmin etmektedir. Akdeniz Havzası'ndaki *Chelonia mydas* popülasyonunun yüzde 50'sinden fazlası Türkiye'nin Doğu Akdeniz kumsallarında (Mersin, Adana, Hatay) yuvalamaktadır. Farklı bir deyişle, yeşil deniz kaplumbağası için Akdeniz Havzası'ndaki en öncelikli yuvalama bölgesi Türkiye'dir. Yeşil deniz kaplumbağasının Akdeniz popülasyonu önemli ölçüde (kritik) tehlike altındadır.

POPÜLASYON

Tüm dünyada tahminen 100.000 bireyin üzerinde.

ÖZELLİKLER

Yeşil deniz kaplumbağası, ismini kabuğunun değil, kıkırdak ve yağlarının yeşile çalan renginden alır. Doğu Pasifik'te daha koyu renkli kabuğa sahip kaplumbağalara halk arasında siyah deniz kaplumbağası da denir.

- Boy: 1-1,4 m.
- Ağırlık: 130 kg civarında.

AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLER

Dişiler, kendi yumurtalarını bırakmak üzere yumurtadan çıktıkları kumsala geri döner. Yumurtadan çıkan yavruların cinsiyeti yuvanın bulunduğu yerdeki kum sıcaklığına göre değişebilir. Daha yüksek sıcaklıklarda daha fazla dişi yavru oluşur. Yuva sıcaklığı büyüme hızını ve metabolizmayı da belirler.

BESLENME

Yetişkin yeşil deniz kaplumbağası, tek gerçek otobur deniz kaplumbağasıdır. Ağırlıklı olarak deniz çayırları veya alglerle beslenir.

TEHDİTLER

- Deniz kaplumbağaları ekonomik değeri olan türleri avlamaya çalışan balıkçıların av araçlarına tesadüfen takıldıkları için yaralanma ve boğulma tehlikesiyle karşı karşıya kalır.
- Avlanmaları birçok ülkede yasak olduğu halde deniz kaplumbağaları, bazı ülkelerde etleri bazı ülkelerde de hediyelik eşya yapılmak üzere kabukları için öldürülüyor. Yağmacılar sık sık yuvalarını yağmalıyor ve satmak için yumurtalarını topluyor.
- Katran, petrol ve plastik atıkların yol açtığı deniz kirliliği boğulmalarına yol açıyor.
- Kıyı gelişimi, iyi planlanmamış altyapı çalışmaları ve bunlara bağlı atıklar, ışık kirliliği ve insan faaliyetleri yuvalama alanlarını tehdit ediyor.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Deniz kaplumbağaları, 110 milyon yılı aşkın süredir dünyanın tüm okyanuslarında evrimini sürdürüyor. Tarihte yaşanan iklim değişikliklerine fevkalade bir şekilde uyum göstermiş olsalar da, günümüzdeki ısınmanın hızı endişe etmek için yeterli bir neden.

Sıcaklık, deniz kaplumbağasının yaşamının her aşamasında kilit bir rol oynar. Cinsiyeti, kuma gömülü yumurtaların kuluçka sıcaklıkları tarafından belirlenir (yüksek sıcaklıklar dişi gelişiminin önünü açarken, düşük sıcaklıklar erkeklerin gelişimini kolaylaştırır). Sıcaklıktaki küçük bir artış, bu cinsiyetlerin birbirine oranını çok ciddi bir şekilde dişilerin lehine döndürebilir. Bu da üreme olasılığını azaltabilir.

Eriyen buzullardan gelen tatlı su, tuzluluk ve izotop oranındaki değişiklikler ve okyanusların hızla asitlenmesi deniz habitatlarını ve biyoçeşitliliği etkileyecek. Bu değişiklikler yosunlar, plankton, balıklar ve diğer türler için çeşit ve miktar kayıplarıyla sonuçlanacak. Küresel önem taşıyan okyanus akıntılarında, kritik habitatlarda veya av bolluğu ve dağılımı üzerindeki değişikliklerin deniz kaplumbağalarının dağılımını, besin arama davranışlarını ve üreme dinamiğini nasıl etkileyeceğini öngörmek imkansız. Ancak şiddetli bir olumsuz etkinin görüleceği kuvvetle muhtemel. Dahası, şiddetlenen fırtınalar çok önemli yuvalama alanlarının yok oluşu anlamına gelecek. Sellerin yoğunlaşması, deniz çayırının ve yaşam alanlarının kaybolmasına sebep olabilir. Bu durum, halihazırda Avustralya–Queensland’de yeşil deniz kaplumbağalarının büyümesini ve üremesini etkiliyor. Bu tehditlere, yükselen deniz seviyesinin etkisiyle yuvalama alanlarının olası erozyonu da eklenebilir.



WWF NE YAPIYOR?

- Karides trol gemilerinde, karideslerin ağır ana kısmına yüzerek girmesini sağlarken kaplumbağaların kaçmasına olanak veren TED’lerin (kaplumbağa dışlama cihazı) kullanımını destekleyerek tesadüfi yakalanmaları sınırlandırmaya ve balıkçılığı daha sürdürülebilir hale getirmeye çalışıyor.
- Adana Akyatan kumsalında olduğu gibi dünyanın birçok bölgesinde, kaplumbağa yuvalarının tahribatını kısıtlamak ve yavruların güven içinde denize ulaşmalarını sağlamak için izleme ekipleri kuruyor ve ekoturizmi geliştirerek yöre halkını da kaplumbağa yuvalarını korumanın bir parçası haline getiriyor.
- Deniz kaplumbağaları ve yaşam alanlarının daha etkin korunması için küresel, bölgesel ve ulusal tür koruma eylem planlarının hazırlanmasını teşvik ediyor. Türün korunmasından sorumlu kamu kurumları ile iletişim ve işbirliği içinde çalışıyor. Kamuoyu bilgilendirme çalışmaları yürütüyor.
- Dünya genelinde deniz koruma alanlarının oluşturulmasına ve deniz kaplumbağalarının yuvalama kumsallarının, beslenme bölgelerinin ve göç rotalarının korunmasına yardım etmek için çalışıyor.
- Kaplumbağaların yasa dışı ticaretine karşı savaşıyor; canlı hayvan ticaretinde ve

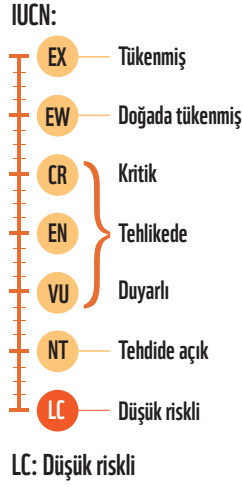
kaplumbağalardan yapılan ürünlerdeki kısıtlamaları güçlendirme konusunda hükümetlere yardım etmek için TRAFFIC (küresel yaban hayat ticareti takip ağı) ile birlikte çalışıyor.

- WWF iklim değişikliğinin deniz kaplumbağaları üzerindeki etkisine karşı mücadelede etkin rol aldı. Popülasyonların ve yaşam alanlarının iklim değişikliğine karşı direncini artırmak amacıyla; olası etkileri değerlendirmek, iklimsel olmayan baskı unsurlarını azaltmayı da içeren uyum önlemlerini tasarlamak ve denemek için bir grup öncü bilim insanıyla bir araya geldi. Kaplumbağalar, görece basit ve uygulamalı tedbirlerle kıyılardaki değişime uyum sağlayabilen, iklim değişikliğinin etkilerini rahatlıkla görebildiğimiz bir bayrak tür. Kaplumbağalar ve aynı kıyılarda yaşayan insan toplulukları, iklim değişikliği konusunda küresel ölçekte hazırlanan araçlardan faydalaniyor.

WWF, küresel ortalama yüzey sıcaklığının yüzyıl sonunda 1,5 derece artmasını durdurmak amacıyla, tüm dünyada sera gazı emisyonlarını azaltmak için mücadele ediyor. 1,5 derece birçok ekosistem ve savunmasız bitki/hayvan topluluğu için hayatta kalma eşiği anlamına geliyor. WWF, bu yüzyılın ortasına kadar “yüzde 100 yenilenebilir enerjiye geçiş”i ve bununla birlikte enerji verimliliğini destekliyor. Sürdürülebilir olmayan arazi kullanımı ve ormansızlaşmanın durdurulması çağrısında bulunuyor.

İNSAN

© WWF



Bilimsel ismi :

Homo sapiens

Yaygın ismi: İnsan

Alem: Hayvanlar (*Animalia*)

Sınıf: Memeliler (*Mammalia*)

Takım: Primatlar (*Primates*)

Aile: *Hominidae*

Cins: İnsan (*Homo*)

YAYILIŞ

Antarktika hariç tüm enlemler boyunca tüm kıtalarda.

POPÜLASYON

7,3 milyar birey.

ÖZELLİKLER

Yuvarlak kafası, ince bedeni, büyük beyni –en azından bazılarında- vardır.

Ayakta durabilir, vücut kılları belirli yerlerle sınırlıdır (koltuk altları, pubis, kafatasının üstü). Melanin hormonunun az veya çok miktarda olmasına bağlı olarak muazzam bir deri rengi çeşitliliğine sahiptir (siyah, kahverengi, bej veya çok açık pembe).

- Boy: Ortalama 1,5-1,8 metre.
- Ağırlık: Erkekler yaklaşık 75 / kadınlar yaklaşık 65 kg.

AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLER

İnsan her türden hayvanı avlayabilir. Üstün bir yırtıcıdır ve en yırtıcı olduğu kabul edilen hayvanları bile avlama yeteneğine sahiptir. Bu yüzden, insana zaman zaman mutlak üstün yırtıcı dendiği de olur. Bununla birlikte, temelde vejeteryan olan hepçil yemek tercihlerinden ötürü insanlar besin piramidinin yukarısında yer almaz.

BESLENME

İnsanlar hepçildir. Nişasta ve bakliyatı da içeren, hem hayvan hem de bitki odaklı çok çeşitli yiyeceklerle beslenebilir. Genelde, enerji veren ve insan beyninin gelişmesinde anahtar rol oynadığı düşünülen pişirilmiş besinleri yer.

TEHDİTLER

- Hastalık: Bulaşıcı hastalıklar, kurtlar, sıtma, HIV, tüberküloz, kanser türleri, kalp hastalıkları, inmeler, serebrovasküler olaylar vb.
- Doğal afetler: Deprem, kasırga, çığ, volkanik patlamalar, kuraklık, sel vb.
- Diğer üyelerle çatışma: Savaşlar, cezai davranışlar, ırkçılık, ülkeler içinde ve aralarında adaletsiz gelir ve varlık dağılımı.
- İnsan faaliyetlerinin ya da yaşam tarzlarının gelişimiyle ilgili tehditler: Kirlilik, açlık, yetersiz beslenme, eğitim eksikliği, temiz su, temiz enerji, hijyen, yoksulluk, endüstriyel felaketler, siyasi baskı ve insan hakkı ihlalleri.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Küresel ısınmanın sebebi olmalarına rağmen insanlar da iklim değişikliğinin kurbanı olacak. Çevre koşulları değişecek ve sağlıklarının toplumsal ve çevresel belirleyicilerini (temiz hava, temiz içme suyu, yeterli miktarda besin ve barınma güvenliği) etkileyecek.

İklim değişikliği, dünya genelindeki çatışmalı durumların ve gerilimlerin kökünde yatan zorunlu göçlerin çoktan bir sebebi haline gelmiş durumda. Örneğin, Vanuatu Adaları ve Papua Yeni Gine'deki bazı topluluklar, su seviyesindeki yükselme sebebiyle göç etmeye başlıyor. Ve bu sadece bir başlangıç.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), 2050 yılına gelindiğinde dünyada toplam 250 milyon iklim göçmeni olacağını öngörüyor. Panel, 21.yüzyılda insanlık için; sağlık, çevre ve ekonomiyle ilgili olmak üzere çok büyük olumsuzluklar öngörüyor. Bu nedenle, ortalama sıcaklığın istikrarlı bir şekilde yükselmesi ve dengesiz hava koşulları, tarım ürünlerinde genel bir düşüşe yol açacak ve bazı mahsüllere ciddi zararlar verecek (bazı bölgelerde halihazırda yaşanıyor). Geçtiğimiz yıllarda ortaya çıkan sıcak hava dalgaları (örneğin Kuzeybatı Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Pakistan ve Hindistan'da) ve aşırı su basmaları olağan hale gelecek ve birçok yaşlı, hasta ve yoksulun sıcaklıkla bağlantılı sebeplerle ölümlerine yol açacak. Aşırı yağışların sıtma taşıyan sivrisinekler gibi hastalık taşıyıcı türleri besleyip koruması ve dang humması gibi başka hastalıkları getirmesi de olası. Ama en büyük risk iklim değişikliğinin sebep olduğu doğal felaketlerden kaynaklanıyor. Daha şiddetli kasırgalar, seller, toprak kaymaları, çığlar, orman yangınları ve iklim değişikliğinin diğer yıkıcı birçok sonucundan insanlığın en az yarısı etkilenebilir.

İnsanın yaşam ortamı üzerindeki bir dizi etki şimdiden tanımlanabiliyor. Bunların bazıları iklim değişikliğiyle doğrudan ilgiliyken, bazıları da dolaylı sonuçları.



WWF NE YAPIYOR?

- İnsanlığın ve gelecek nesillerin hayatta kalmasını garanti altına almak için alanları ve türleri korumaya çalışıyor. Çünkü insan türünün ve gezegenin muhafazası el ele yürüyor.
- Yöre halkları arasında bilgilendirme faaliyetlerinde bulunarak ya da yaban hayvanlarını insanların yaşam alanlarından uzak tutmak için geleneksel yöntemleri kullanarak, insanların ve hayvanların barış içinde birlikte yaşayabilmelerinin gerekli koşullarını oluşturuyor.
- Gezegenimizin gittikçe artan bozulma sürecini geriye çevirmek amacıyla doğal kaynakların sorumlu kullanımını garanti altına almaya çalışıyor ve kirliliğin en üst düzeyde azaltılmasını destekliyor.

WWF, küresel ortalama yüzey sıcaklığının yüzyıl sonunda 1,5 derece artmasını durdurmak amacıyla, tüm dünyada sera gazı emisyonlarını azaltmak için mücadele ediyor. 1,5 derece birçok ekosistem ve savunmasız bitki/hayvan topluluğu için hayatta kalma eşiği anlamına geliyor. WWF, bu yüzyılın ortasına kadar “yüzde 100 yenilenebilir enerjiye geçiş”i ve bununla birlikte enerji verimliliğini destekliyor. Sürdürülebilir olmayan arazi kullanımı ve ormansızlaşmanın durdurulması çağrısında bulunuyor.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNDEN DOLAYI BİR O KADAR TEHDİT ALTINDA OLAN AMA DAHA AZ BİLİLEN ÜÇ TÜR



Yaban arısı (*Bombus*)

Avrupa ve Kuzey Amerika'nın yaban arıları, yayılış alanlarının güneydeki en sıcak kısımlarından kutuplara; daha serin enlemlere doğru, veya kendi biyolojik döngülerine daha iyi uyan sıcaklıkların arayışında daha yüksek alanlara göç ederek kayboluyor. Bazı yaban arıları, tarihi yayılış alanlarının güney ucundan yaklaşık 300 km. kadar geri çekildi. Bu çok endişe verici bir durum çünkü polen taşıyıcısı yaban arıları mahsül ve gıda güvenliği ilişkisinde anahtar bir rol oynuyor.



Aslanayağı (*Leontopodium alpinum*)

Aslanayağı, 3 bin 400 metre yüksekliğe kadar yaşayabilen, yaprakları havlı kollarla kaplı yıldız şeklinde bir çiçek. İklim değişikliğinin, genelde daha düşük irtifalarda yaşayan bitki türlerini, sıcaklıkların daha uygun olduğu daha yüksek alanlarda kolonileşmeye iterek aslanayağını olumsuz etkilemesi muhtemel. Bu durum, 'geleneksel' dağ türlerinin sürdüremeyeceği bir rekabet yaratacak.



Elkhorn mercanı (*Acropora cervicornis*)

Mercan beyazlaması denen felaketin sorumlusu, iklim dengesizliklerine ve okyanus asitlenmesine bağlı ortaya çıkan yükselmiş su sıcaklıklarıdır. Beyazlaşma, yüksek su sıcaklığının baskısından dolayı mercan, normalde birlikte simbiyotik bir yaşam sürdüğü mikroskobik alg zooxanthellae'yi dışarı attığı zaman gerçekleşir. Bu algler, mercanı besiniyle destekler ve kalkerli iskeletine rengini verir. Zooxanthellae mercan dokusuna yeniden giriş yapmazsa mercan ölür.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TÜRLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

< 100.000

İklim değişikliği nedeniyle risk altında olduğu tahmin edilen yeşil deniz kaplumbağası popülasyonu.

1.864

İklim değişikliği nedeniyle risk altında olduğu tahmin edilen panda popülasyonu.

20.000-25.000

İklim değişikliği nedeniyle risk altında olduğu tahmin edilen kutup ayısı popülasyonu.

470.000

İklim değişikliği nedeniyle risk altında olduğu tahmin edilen Afrika fili popülasyonu.

10.000-24.000

İklim değişikliği nedeniyle risk altında olduğu tahmin edilen mavi balina popülasyonu.

6.624

İklim değişikliği nedeniyle risk altında olduğu tahmin edilen Sumatra orangutanı popülasyonu.

7,3 MİLYAR

İklim değişikliği nedeniyle risk altında olduğu tahmin edilen insan popülasyonu.



Neden buradayız:

Dünyanın doğal çevresinin bozulmasını durdurmak ve insanların doğayla uyum içinde yaşadığı bir gelecek kurulması için.

www.wwf.org.tr